

कार्यपत्रिका - 2

Worksheet-2

शुकः काकः च

नाम कक्षा दिनांक

1. गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत। (गद्यांश पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए।)

कस्मिंश्चित् वृक्षे एकः काकः एकः शुकः च अवसताम्। तयोः मध्ये घनिष्ठा मैत्री आसीत्। शुकः सर्वदा आत्मानं सुन्दरम् अमन्यत। अतः सः सर्वदा काकम् उपाहसत्।

(क) एकपदेन उत्तरत। (एक शब्द में उत्तर दीजिए।)

(i) तयोः मध्ये का आसीत्?

(ii) शुकः सर्वदा कम् उपाहसत्?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत। (पूरे वाक्य में उत्तर दीजिए।)

(i) शुकः सर्वदा कम् सुन्दरम् अमन्यत?
.....

(ii) कस्मिंश्चित् वृक्षे कौ अवसताम्?
.....

(ग) भाषिक-कार्यम्। (भाषा-कार्य।)

(i) 'मैत्री' पदस्य विशेषणपदं लिखत।

(1) आत्मानम् (2) सुन्दरम् (3) घनिष्ठा

(ii) 'शुकः' पदस्य क्रियापदं चिनुत।

(1) अवसताम् (2) अमन्यत (3) आसीत्

2. प्रदत्तपदानां बहुवचनरूपं लिखत। (दिए गए शब्दों के बहुवचन रूप लिखिए।)

(क) अवसत् (ख) आसीत्

(ग) अकरोत् (घ) अनृत्यताम्

(ङ) अतिष्ठताम्

3. प्रदत्तहिंदीशब्दानां संस्कृतपदानि लिखत । (दिए गए हिंदी शब्दों के लिए संस्कृत शब्द लिखिए ।)

- (क) दुख (ख) दो तोते
- (ग) पेड़ पर (घ) वे सब (स्त्री.)
- (ङ) किसान

4. प्रदत्तपदानां हिंदीशब्दान् लिखत । (दिए गए पदों के लिए हिंदी शब्द लिखिए ।)

- (क) आस्ताम् (ख) अकुर्वन्
- (ग) अवसत् (घ) अनृत्यत्
- (ङ) अतिष्ठताम्

5. निम्नवाक्यानां निर्दिष्टलकारे परिवर्तनं कुरुत । (निम्नलिखित वाक्यों में निर्देशानुसार काल परिवर्तन कीजिए ।)

- (क) बालकाः फलानि खादन्ति । (लृट्लकारे)
- (ख) छात्रौ कार्यम् अकुरुताम् । (लट्लकारे)
- (ग) सुरेखा पाठं स्मरिष्यति । (लङ्लकारे)
- (घ) आचार्यः कक्षां प्रविशति । (लङ्लकारे)
- (ङ) तौ चित्रम् अपश्यताम् । (लृट्लकारे)

6. समुचितपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत । (उचित पदों से रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए ।)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क)	अपठत्
(ख)	अगच्छताम्
(ग)	अपश्यन्
(घ)	आसीत्
(ङ)	अनमताम्

दरिद्रस्य सहायता

नाम कक्षा दिनांक

1. अधोलिखितरूपाणि पूरयत। (निम्नलिखित रूपों को पूरा कीजिए।)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क)	आसीः
(ख)	अकुरुतम्
(ग)	अकृन्तः
(घ)	अतिष्ठत
(ङ)	अनमतम्

2. अधोलिखितवाक्यानां निर्देशानुसारं वचनं परिवर्तयत। (निम्नलिखित वाक्यों में निर्देशानुसार वचन परिवर्तन कीजिए।)

(क)	त्वं पुष्पम् अजिघ्रः। (द्विवचने)
(ख)	यूयं देशम् अरक्षत। (एकवचने)
(ग)	युवां दुग्धम् अपिबतम्। (बहुवचने)
(घ)	युवां सुकार्यम् अकुरुतम्। (एकवचने)
(ङ)	यूयं ह्यः कुत्र आस्त? (द्विवचने)

3. प्रदत्तसंस्कृतपदानां कृते हिंदी शब्दं लिखत। (दिए गए संस्कृत शब्दों के लिए हिंदी शब्द लिखिए।)

(क)	भिक्षुकस्य	(ख)	पिपासितः
(ग)	बुभुक्षितः	(घ)	जनकम्
(ङ)	जीर्णानि	(च)	शरीरे

4. प्रदत्तपदेभ्यः भिन्नप्रकृतिकं पदं चिनुत। (दिए गए पदों में से भिन्न प्रकृति वाले शब्द चुनिए।)

- (क) अजिघ्रः, अतरः, आसीत्, अकरोः
- (ख) अपठताम्, अचरतम्, अलिखतम्, आस्तम्
- (ग) अचलत, अनमत, आस्त, आसीत्
- (घ) अपठः, अपठतम्, अस्मरत, अनमन्
- (ङ) अकरोत्, अकरोः, अकुरुताम्, अकुर्वन्

5. प्रदत्तप्रश्नान् पूर्णवाक्येन उत्तरत। (दिए गए प्रश्नों के पूरे वाक्य में उत्तर दीजिए।)

- (क) भिक्षुकस्य शरीरे कानि आसन् ?
.....
- (ख) सः भिक्षुकः कीदृशः आसीत् ?
.....
- (ग) गृहे कौ आस्ताम् ?
.....
- (घ) भिक्षुकः केन ग्रस्तः आसीत् ?
.....
- (ङ) पिता तत्र केन आगच्छत् ?
.....

6. समुचितधातुरूपाः रिक्तस्थानानि पूरयत। (उचित धातु रूपों से रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) आसीः
(ख) अकरोः
(ग) अपश्यः

जन्तुशालायाः विहारः

नाम कक्षा दिनांक

1. प्रदत्तधातुरूपाणि लङ्लकारे पूर्यत। (दिए गए धातु रूपों के भूतकाल के रूप पूरे कीजिए।)

कृ

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः	अकरोत्
मध्यमः	अकुरुतम्
उत्तमः	अकुर्म

अस्

प्रथमः	आस्ताम्
मध्यमः	आस्त
उत्तमः	आसम्

पठ्

प्रथमः	अपठन्
मध्यमः	अपठः
उत्तमः	अपठाव

गम्

प्रथमः	आगच्छत्
मध्यमः	आगच्छत
उत्तमः	आगच्छाव

2. कर्तृपदानि तेषां क्रियापदैः सह मेलयत। (कर्ता पद का क्रिया पद से मिलान कीजिए।)

कर्तृपदानि	क्रियापदानि
(ग) त्वम्	अकरवम्
(ख) युवाम्	अकुरुतम्
(ग) यूयम्	अतिष्ठाव
(घ) अहम्	आसीः
(ङ) आवाम्	अविन्दाम
(च) वयम्	अहसत

3. प्रदत्तप्रश्नान् पूर्णवाक्येन उत्तरत। (दिए गए प्रश्नों के पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।)

(क) जन्तुशाला कुत्र स्थिता अस्ति ?

.....

(ख) वयं जन्तुशालां केन अगच्छाम ?

.....

(ग) वयं मार्गे किं न अक्षिपाम ?

.....

(घ) आवां कुत्र कन्दुकेन सह अक्रीडाव ?

.....

(ङ) जन्तुशालायाः समीपे किम् अस्ति ?

.....